

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Monikielisen pedagogiikan toteutuminen suomalaisessa varhaiskasvatuksessa KOAVA-aineisto

Juli-Anna Aerila & Maria Tyrer
Turun yliopisto

KOAVA-tutkimuksen tavoite

- Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaista kielitietoista pedagogiikkaa varhaiskasvatuksen henkilöstö toteuttaa varhaiskasvatusryhmissä ja päiväkodeissa Suomessa.

Kielitietoisen pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuksessa eli KieliPeda- työväline

OSIO 1: Kielitietoisen oppimisympäristön arviointi

OSIO 2: Monikielisen lapsen kielimaailman tarkastelu

OSIO 3: Monikielisen lapsen suomen kielen taitojen seuranta

KOAVA-tutkimus

- Aineistonkeruu: 1.10.–30.11.2021
- Osallistuneet kunnat: Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Kajaani, Kauniainen, Kirkkonummi, Kotka, Loimaa, Loviisa, Turku, Uusikaupunki, Vantaa ja Vihti.
- Tutkimukseen osallistui yhteensä 13 kuntaa, 47 päiväkotia, 82 ryhmää ja 239 henkilöstön jäsentä.

KOAVA: Tutkimuskysymykset

1. Kuinka henkilöstö toimii kielellisenä mallina, auttaa lasta laajentamaan sanavarantoaan ja mukauttaa puhetta lapsen kielitasoon?

2. Kuinka henkilöstö luo vuorovaikutuksellisen ilmapiirin, joka on salliva, lasta kuuleva ja hyväksyvä?

3. Kuinka henkilöstö rohkaisee lasta käyttämään osaamistaan kieliä eri tilanteissa?

4. Kuinka lasten käyttämät kielet näkyvät kirjoissa, kuvissa, peleissä, leikeissä ja teksteissä?

5. Kuinka toimintaa eriytetään kielitaidon vahvistamiseksi? Esimerkiksi pienryhmätoiminnan ja lapsikohtaisen ohjauksen avulla?

6. Kuinka henkilöstö muokkaa oppimisympäristöä lasten tarpeiden ja mielenkiinnon kohteiden mukaan kielitaidon kehittymisen näkökulmasta? Esimerkiksi havainnointi, kuvien käyttö?

7. Kuinka henkilöstö mahdollistaa yksittäisen lapsen kuulluksi tulemisen ja osallisuuden kaikkiin toimintoihin iästä, kielitaidon tasosta tai kielestä riippumatta?

8. Kuinka henkilöstö tukee aktiivisesti lapsen monikielisyyden kehittymistä yhdessä huoltajien kanssa?

KOAVA – Kielitietoisien oppimisympäristön arviointi varhaiskasvatuksessa: tutkittavien numeeriset itsearviointit

KOAVA-tutkimukseen osallistui yhteensä 13 kuntaa, 47 päiväkotia, 82 ryhmää ja 239 henkilöstön jäsentä. Ryhmät arvioivat kielitietoista toimintaansa asteikolla 1–3 (1. toteutuu hyvin, 2. jonkin verran kehitettävää ja 3. paljon kehitettävää). Analyysivaiheessa oli tarpeen kehittää hienojakoisempi arviointiasteikko tulosten esittämistä varten. Asteikko alaviitteessä. Alla näette, mille tasolle keskimäärin kustakin kunnasta tutkimukseen osallistuneet arvioivat kielitietoisien toimintansa per kysymys. Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden kuntien keskiarvojen keskiarvo kielitietoiselle toiminnalleen oli 1,8 Toteutuu hyvin.

	Henkilöstön toiminta			Oppimisympäristö			Lapsen osallisuus	
Vastausten jakautuminen asteikolla 1–3	1. Kuinka te toimitte kielellisenä mallina, autatte lasta laajentamaan sanavarantoaan ja mukautatte puhetta lapsen kielitasoon?	2. Kuinka te luotte vuorovaikutuksellisen ilmapiiirin, joka on salliva, lasta kuuleva ja hyväksyvä?	3. Kuinka te rohkaisette lasta käyttämään osaamiaan kieliä eri tilanteissa?	4. Kuinka lasten käyttämät kielet näkyvät teillä kirjoissa, kuvissa, peleissä, leikeissä ja teksteissä?	5. Kuinka toimintaa eriytetään kielitaidon vahvistamiseksi? Esimerkiksi pienryhmätöihin minnan ja lapsikohtaisen ohjauksen avulla?	6. Kuinka muokkaatte oppimisympäristöä lasten tarpeiden ja mielenkiinnon kohteiden mukaan kielitaidon kehittymisen näkökulmasta? Esimerkiksi havainnointi, kuvien käyttö?	7. Kuinka te mahdollistatte yksittäisen lapsen kuulluksi tulemisen ja osallisuuden kaikkiiin toimintoihin iästä, kielitaidon tasosta tai kielestä riippumatta?	8. Kuinka te tuette aktiivisesti lapsen monikielisyyden kehittymistä yhdessä huoltajien kanssa?
1	42	50	17	5	22	17	30	10
1,5	3	2	1		3		2	
2	26	22	38	28	40	52	39	44
2,5			2					2
3	3	1	16	40	7	1	1	14
Tyhjiä	8	7	8	9	10	12	10	12
Vastauksia yht.	82	82	82	82	82	82	82	82
Pyöristetyt keskiarvot	1,5	1,3	2	2,5	1,8	1,8	1,6	2,1
Sanallinen arvio	Toteutuu todella hyvin	Toteutuu todella hyvin	Hieman kehitettävää	Paljon kehitettävää	Toteutuu hyvin	Toteutuu hyvin	Toteutuu hyvin	Hieman kehitettävää

Asteikko: 1,0–1,2 Toteutuu erinomaisesti, 1,3–1,5 Toteutuu todella hyvin, 1,6–1,8 Toteutuu hyvin, 1,9–2,1 Hieman kehitettävää, 2,2–2,4 Kohtalaisesti kehitettävää, 2,5–2,7 Paljon kehitettävää, 2,8–3,0 Huomattavan paljon kehitettävää

KOAVA: Tutkimuskysymykset

Kuinka henkilöstö toimii kielellisenä mallina, auttaa lasta laajentamaan sanavarantoaan ja mukauttaa puhetta lapsen kielitasoon?

Kuinka henkilöstö luo vuorovaikutuksellisen ilmapiirin, joka on salliva, lasta kuuleva ja hyväksyvä?

Kuinka henkilöstö rohkaisee lasta käyttämään osaamiaan kieliä eri tilanteissa?

Kuinka lasten käyttämät kielet näkyvät kirjoissa, kuvissa, peleissä, leikeissä ja teksteissä?

Kuinka toimintaa eriytetään kielitaidon vahvistamiseksi?
Esimerkiksi
pienryhmätoiminnan ja lapsikohtaisen ohjauksen avulla?

Kuinka henkilöstö muokkaa oppimisympäristöä lasten tarpeiden ja mielenkiinnon kohteiden mukaan kielitaidon kehittymisen näkökulmasta? Esimerkiksi havainnointi, kuvien käyttö?

Kuinka henkilöstö mahdollistaa yksittäisen lapsen kuulluksi tulemisen ja osallisuuden kaikkiin toimintoihin iästä, kielitaidon tasosta tai kielestä riippumatta?

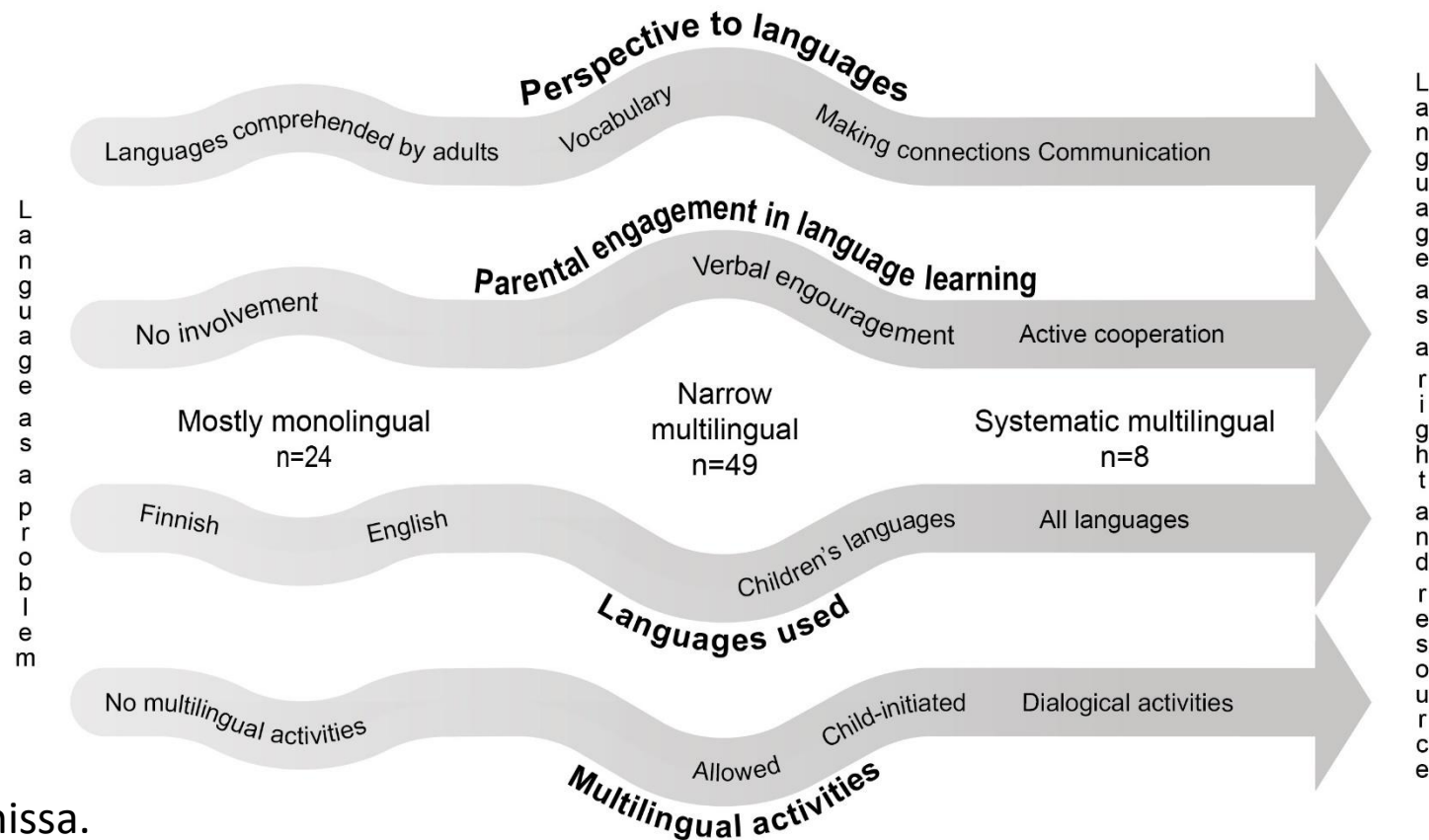
Kuinka henkilöstö tukee aktiivisesti lapsen monikielisyyden kehittymistä yhdessä huoltajien kanssa?

KOAVA: Tutkimuskysymykset

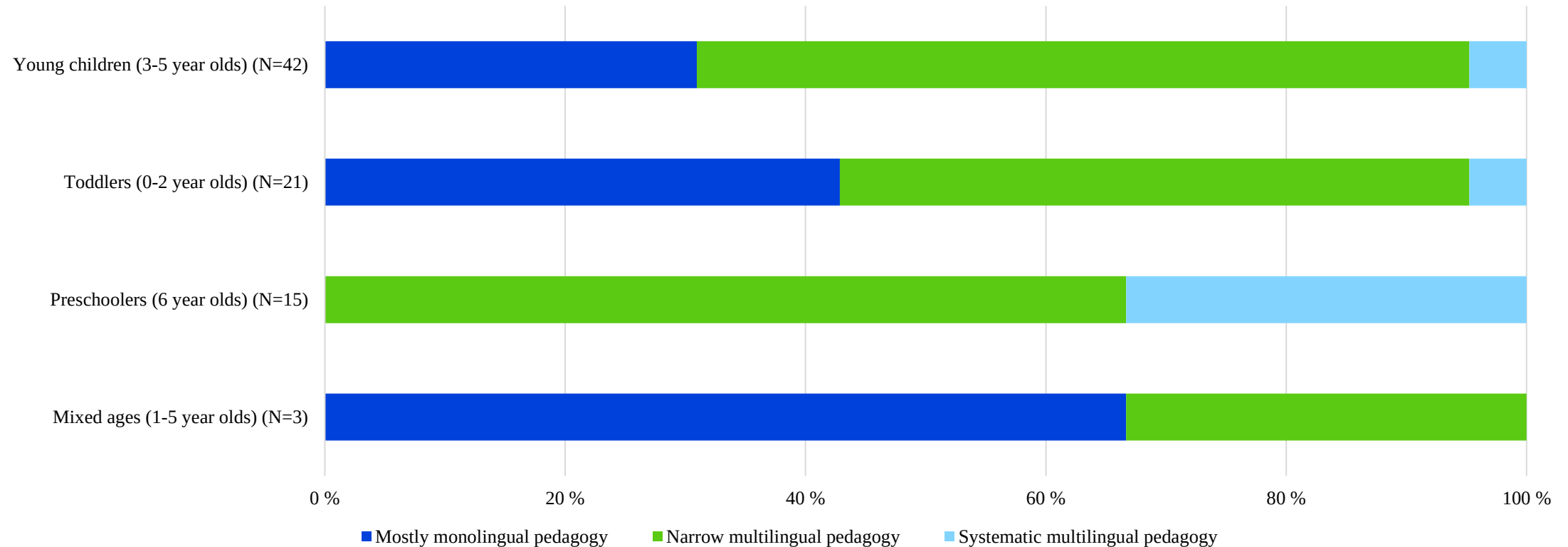
**Kuinka henkilöstö
rohkaisee lasta
käyttämään
osaamiaan kieliä eri
tilanteissa?**

Monikielisen pedagogiikan toteuttaminen suomalaisissa varhaiskasvatusryhmissä – yksikielisistä käytänteistä kohti järjestelmällisempiä lähestymistapoja

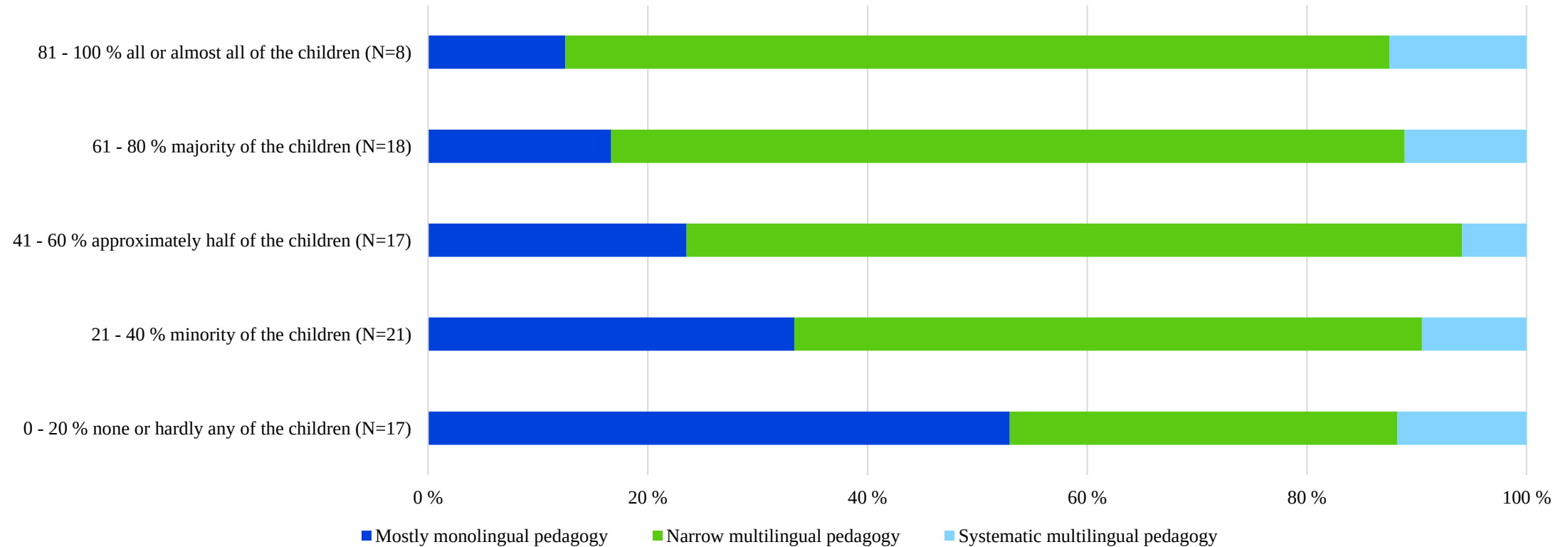

Aerila et al. Arvioinnissa.

Lasten ikäryhmien ja monikielisen pedagogiikan suhde

Monikielisten lasten ja monikielisen pedagogiikan suhde

Kuinka henkilöstö rohkaisee lasta käyttämään osaamiaan kieliä eri tilanteissa?

Eri kielet näkyvät ryhmässä vähän.

Ryhmän työntekijä toteaa: **"Ilman muuta lapset saivat puhua omaa ensikieltä, mutta lapset ovat omaksuneet suomea puhuttavan päiväkodissa".**

Meillä on kokemus, että lapset eivät välttämättä halua puhua omaa ensikieltään päiväkodissa, esim. jos vaikka kysytään, "miten *moi* sanotaan teidän kielellä".

(3–5-vuotiaat, 20 % monikielisiä)

Heti kun ryhmä alkaa, pitää selvittää kielet ja laittaa ne näkyviin; hyvät huomenet ja tervehdykset- nämä näkyviin lapsille ja vanhemmille.

Keskustelukulttuuri kielistä. Lauluhetket, joissa lauletaan kuukauden laulut eri kielillä. Yk:n päivä, yhteisymmärryksen viikko, lastenoikeuksien päivä, maailman kartta – lapset katsovat koko ajan ja siitä syntyy kokoajan keskustelua. Esim. Missä maissa puhutaan arabiaa? Kävimme Kreikassa, siellä puhutaan kreikkaa. **Niistä puhutaan joka päivä.**

(eskari, 25 % monikielisiä)

Kuinka henkilöstö rohkaisee lasta käyttämään osaamiaan kieliä eri tilanteissa?

Englanniksi voidaan kysyä pattitilanteessa, emme osaa lapsen äidinkieltä, mutta kotona puhutaan myös englantia.

Lapsi ei puhu meille äidinkieltään, koska tietää ettei me osata sitä.

En näe hyötyä siinä, että lapsi puhuisi kieltä, jota muut eivät osaa.

(3–5-vuotiaat, 5 % monikielisiä)

Ryhmässä rohkaistaan lapsi leikkimään saman kielisten lasten kanssa. Silloin lapsen ei tarvitse koko ajan tsempata kun saa käyttää omaa kieltä leikissä. Tämä myös lisää osallisuutta ja yhteyden kokemista, ja leikki on erilaista, kun saa leikkiä omalla kielellä. Lapset myös käyttävät rohkeasti omia kieliä. Välillä joku lapsi voi "tulkata", mitä toinen lapsi haluaa sanoa esim. piirissä kun toinen ei vielä osaa suomea. "Kiinnostus kieliin lähtee mielestäni aikuisten asenteista ja tutkivasta otteesta sekä lasten kysymyksiin tarttumisena." Yhtenä viikkona lapset vertailivat, mitä kieliä kukin osaa ja ihailimme yhdessä sitä, että moni puhuu kotona jotain muuta kieltä kuin suomea ja toiset olivat oppineet kieliä esimerkiksi pelien kautta.

(eskari, 30 % monikielisiä)

Kuinka henkilöstö rohkaisee lasta käyttämään osaamiaan kieliä eri tilanteissa?

Kotona puhutaan omaa kieltä, päiväkodissa suomea. On lapsille selkeää, lapset itse ymmärtäneet tämän. Myös huoltajat huomanneet itse tämän.

(3-vuotiaat, 80 % monikielisiä)

Lapsilta kysytään mitä eri sanat tarkoittavat heidän omilla kielillään. Toistetaan niitä perässä ja kysytään ja tarkennetaan vanhemmilta kieliasua.

Lukulumoa kuunnellessa lapsi kuuntelee tarinan omalla äidinkielellään ja kertoo siitä suomeksi. Aamupiirissä toivotetaan hyvää huomenta eri kielillä. Pienryhmätoiminnassa on hetkiä, kun lapsi kuulee omaa kieltä ja se herättää lapsessa ylpeyttä omasta kielestä. Yhteisesti keskustellaan mitä kieliä perheissä puhutaan. Kaikki tietävät mitkä kielet ovat ryhmässä edustettuina. Vanhempien kanssa on myös keskusteltu leops-keskusteluissa lapsen kielestä/kielistä. Yhteistyötä tehdään vanhempien kanssa aktiivisesti.

(eskari, 40 % monikielisiä)

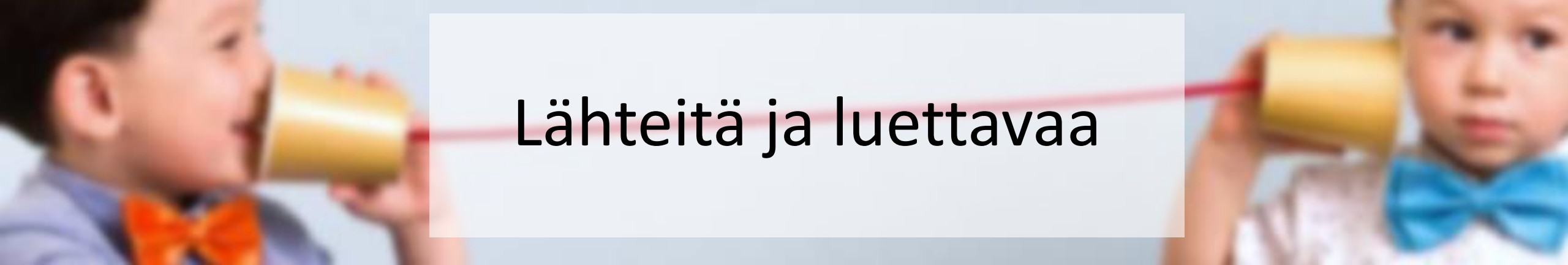
DIVERSITY
is a fact
INCLUSION
is an act

Monikielisyyden näkyväksi tekeminen
tukee lasten kehitystä kulttuurisesti
moninaisessa maailmassa.
VASU 2022

"Työelämässä ei pärjää, jos ei ole valmis
muutokseen, sen mukaan mitä ryhmä
kulloinkin tarvitsee. Me emme tue vain lasta
vaan koko perhettä. Autetaan kielen kanssa,
sopeutumisessa ja kasvatustyössä. Tämän
pitää olla sydämen asia tässä työssä!"
1-3-vuotiaat, 40 % monikielisiä lapsia

Pohdi, mitä haluat jakaa
esityksen sisällöstä omassa
kunnassasi?

Lähteitä ja luettavaa

- **Juli-Anna Aerila, Maria Tyrer, Heidi Harju-Luukkainen, Elisa Repo & Geo Goyi. (arvioinnissa). Implementing Multilingual Pedagogy in Finnish ECEC Groups – From Monolingual Practices towards Systematic Approaches. International Journal of Multilingualism.**
- Cummins, J. 2007. Rethinking monolingual instructional strategies in multilingual classrooms. Canadian Journal of Applied Linguistics 10, s. 221–240.
- Common European Framework of Reference for Languages 2018. Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors. Council of Europe.
- Harju-Luukkainen, H. & Kultti, A. 2017. Undervisning i flerspråkig förskola. Gleerups förlag.
- Harms, T., Clifford, R. & Cryer, D. 2015. Early Childhood Environment Rating Scale (ECERS-3). New York: Teachers College Press.
- Kehittyvän kielitaidon asteikko 2016. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (tukiaineisto). Opetushallitus.
- Oma kieli – oma mieli. Oppilaan oma äidinkieli. Opetushallitus.
- Sallinen, J., Paqvalén, M., & Harju-Luukkainen, H. 2009. Språkgroddar: Information om barns språkutveckling. Helsinki: Folkhälsan.
- Siiskonen ym. 2014. Joko se puhuu? Kielenkehityksen vaikeudet varhaislapsuudessa. PS-kustannus.
- Smolander, Kunnari & Laasonen 2016. Näkökulmia kielellisten taitojen arviointiin ja kielellisen vaikeuden tunnistamiseen monikielisellä lapsella. Puhe ja kieli, 36:1, 57–75.
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Opetushallitus.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos!

juli-anna.aerila@utu.fi
maria.tyrer@utu.fi

